

všech bitvách nejmítěžnější. K němu přibyl slovanský průvod z Čech se zvoleným biskupem, nesoucí od knížete vzkaz a ode všeho duchovenstva i lidu žádost, aby z císařské vůle potvrdil společnou volbu. A tak nejjasnější císař, svoliv k jejich hodné žádosti, dne 3. června dal biskupovi prsten a berlu pastýřskou a právě tam přítomný arcibiskup mohučský Villigis, jemuž byl Vojtěch podřízen, vysvětil ho z rozkazu císařova na biskupa jménem Adalberta. Neboť arcibiskup kostela magdeburského Adalbert, když ho kdysi biřmoval křížem, dal mu toto své vlastní jméno.

Byv vysvěcen dne 11. měsíce června, jel se svými průvodčími do drahé vlasti, a když přišel k hradu Praze bosýma nohama a s pokorným srdcem, za radostného zpěvu duchovenstva i lidu vsedl na biskupský stolec. Na radu tohoto přeslavného pastýře Vojtěcha a na přímluvu své milované sestry, řečené abatyše Marie, kníže Boleslav udělil dobrovolně z lásky a potvrdil oběma svatou mocí církevních zákonů vše, co podnes má a drží pražský biskup v svém biskupství a oč požádala abatyše, aby bylo dáno darem nebo k užívání jejímu klášteru.

XXVII.

ROKU OD NAROZENÍ PÁNĚ 970, 971

ROKU OD NAROZENÍ PÁNĚ 972

Sešel ze světa svatý Oldřich.*

ROKU OD NAROZENÍ PÁNĚ 977

Zemřela Doubravka. Byla velmi nešlechtná; neboť jsouc již ženou pokročilého věku, když se vdala za polského knížete, sňala

* A_{3a}: Svatý Oldřich, biskup augšpurského kostela, odešel z tohoto světa 4. června. Jeho tělo pochoval svatý Wolfrang [Wolfgang], biskup řezenský. Tento rukopis připojuje: k roku 973: Ota I., zbožný císař německý, ach běda, zemřel 7. května. Po něm nastoupil jeho syn Ota. K roku 975: Zima velmi tvrdá a nevhodně dlouhá a 15. května velký napadlý sníh pokryl znovu zemi. Téhož roku zemřel arcibiskup Rudbert [mohučský], po něm nastoupil Villigis.¹⁴⁾

závoj se své hlavy a vstavila si na ni vínek panenský, což bylo veliké bláznovství od té ženy.

ROKU OD NAROZENÍ PÁNĚ 978, 979, 980

ROKU OD NAROZENÍ PÁNĚ 981

Zemřel Slavník, otec svatého Vojtěcha. Ač v jeho povaze a životě vyniká velmi mnoho rysů pamětihodných, chceme povědětli přece aspoň něco málo z toho, a proto přerušujeme běh našeho vypravování. Byl to muž tváře ke všem veselý, v svých úsudcích ducha bystrého, v hovorech vlídný, bohatý statky světskými i duchovními. V jeho domě se skvěla poctivost a upřímná láska, spravedlnost soudů a hojnost předáků. V jeho činech se jevila znalost práva, podpora chudých, útěcha smutných, přijímání pocestných a ochrana vdov a sirotků.

Sídlem tohoto znamenitého knížete byla Libice, ležící v místě, kde řeka Cidlina tratí své jméno, ústíc do volnějšího toku Labe. Knížectví jeho mělo tyto hranice: na západ proti Čechám potok Surinu a hrad, ležící na hoře, jež slove Oseka, při řece Mži. Rovněž na jižní straně proti Rakousům tyto pomezí hrady: Chýnov, Důdleby a Netolice až doprostřed hvozdu; k východu proti zemi moravské hrad pod pomezím hvozdem ležící, jménem Litomyšl, až k potoku Svitavě, tekoucímu středem hvozdu; na sever proti Polsku hrad Kladsko, ležící nad řekou Nisou.

Tento kníže Slavník, dokud žil, šťastně žil.

XXVIII.

ROKU OD NAROZENÍ PÁNĚ 982, 983

ROKU OD NAROZENÍ PÁNĚ 984

V Římě zemřel císař Ota II.¹⁵⁾ S tímto panovníkem¹⁶⁾ byl Vojtěch, biskup pražský, tak důvěrně znám a tak mu byl milý v službách, že ho král o Božím hoďu velikonočním, jež slavil v Cáchách v paláci za přítomnosti všech biskupů, vyznamenal tou vznešenou službou, aby mu vložil korunu na hlavu a sloužil slavnou mši, což příslušelo jenom arcibiskupovi. A po svátku ho zavolal císař do soukromí, dav mu již před tím dovolení vrátiti se do vlasti, vyzpovídal se mu ze svých hříchů a poručil mu, aby naň

zbožně vzpomínal ve svých modlitbách. Mimo to mu dal roucha, v kterých by sloužil mši o velikonocích, totiž albu, dalmatiku, kasuli, kápi a ručník, aby je měl od něho na památku; dosud se chovají jako vzácnost v pražském kostele a slovou roucha svatého Vojtěcha.

ROKU OD NAROZENÍ PÁNĚ 985*, 986

ROKU OD NAROZENÍ PÁNĚ 987

Zemřela Střezislava, ctihodná matka svatého Vojtěcha a paní Bohu milá, hodná slout i být matkou tak velikého a svatého syna.

ROKU OD NAROZENÍ PÁNĚ 988, 989

ROKU OD NAROZENÍ PÁNĚ 990

Svatý Vojtěch se stal v Římě u svatého Alexia mnichem, aniž opat věděl, kdo jest.**

ROKU OD NAROZENÍ PÁNĚ 991...994

XXIX.

Nesmím ani přejíti, co jiní, jak vidím, vynechali. Biskup Vojtěch totiž, vida, že stádo jemu svěřené stále upadá do zkázy a že je nemůže obrátiti na pravou dráhu, obával se, aby také sám s hy-

* A_{3a} připojuje k roku 985: Sasové napadli území Slovanů [Polabských], jimž přišel na pomoc kníže Měšek s velkým vojskem. Ti zničili celou slovan-skou zemi požáry a vraždami.

K roku 986: Král Ota, dosud chlapec, přišel s velkým vojskem Sasů do země Slovanů a ničili ji velkými požáry a vraždami.

K roku 987, po slovech „svatého syna“: Téhož roku Sasové podruhé vpadli do země Slovanů a nakonec se titíž Slované poddali králově moci a byly znovu obnoveny hrady vedle řeky Labe. A ohromný vítr povalil mnohé stavby.

K roku 988: Téhož roku strašný letní žár strávil téměř všechno ovoce a brzy následovalo velké umírání lidí.

K roku 989: Téhož roku se objevily komety, které následoval velký mor lidí a dobytka, nejvíce skotu.

K roku 990: 21. října v pátou hodinu denní bylo zatmění slunce.¹⁷⁾

** A₃: Téhož roku svatý Vojtěch, biskup pražského kostela, se stal ve svatém Římě u svatého Alexia vyznavačem a u svatého Bonifáce mnichem, aniž opat věděl, kdo jest. Rovněž téhož roku bylo ztraceno Němčí.

noucími lidem nezahynul. I neměl odvahu dále s nimi zůstatí a nesnesl, aby jeho kazatelská činnost dále přicházela nazmar. Ale když se již chtěl dáti na cestu do Říma, šťastnou náhodou právě tehdy přišel Strachkvas, o němž jsme se výše zmínili, s povoláním svého opata z Řezna navštívit po mnoha letech drahou vlast, příbuzné i svého bratra, knížete českého.

S ním měl muž Boží, biskup Vojtěch, vzav ho stranou, rozmluvu a mnoho naříkal na nevěru a ničemnost lidu, na hříšné sňatky a nedovolené rozvody nestálého manželství, na neposlušnost a nedbalost duchovenstva, na zpupnost a nesnesitelnou moc předáků. Nakonec mu zcela vyjevil úmysl svého srdce, že chce jíti do Říma k apoštolskému otci se poradit a k vzpurnému národu nikdy se nevrátit. Mezitím a k tomu doložil: „A je dobře, že tys znám jako bratr knížete a pocházíš z pánů této země; tebe tento lid raději chce míti za pána a poslouchati nežli mne. Ty budeš moci s radou a s pomocí svého bratra pyšně potlačovati, nedbalé kárati, neposlušné trestati a nevěricím domlouvati. Svou důstojností, učeností a svatostí svého chování dobře se hodíš k biskupskému úřadu. A aby se to stalo, já tobě s vůlí Boží a svou mocí dovoluji a všemožnými prosbami se zasadím u otce apoštolského o to, abys směl býti za mého života zde biskupem.“ I vložil mu biskupskou berlu, již právě v rukou držel, do klína. Ale on ji, jako by byl šilený, pohodil na zemi a k tomu prohodil: „Nechci míti žádnou hodnost na světě, důstojenstvím se vyhýbám, světskou nádherou opovrhuji; pokládám se za nehodna biskupské výsosti a nestačím unésti tak těžké břímě pastýřské péče. Mnich jsem, mrtev jsem, mrtvé pohřbívati nemohu.“ K tomu biskup odpověděl: „Věz, bratře, věz, co nyní nechceš učinit k svému dobrému, že později učiníš, avšak k své převeli-ké škodě.“

Potom se vydal biskup, jak si umínil, na cestu do Říma a opustil lid, jenž nechtěl býti poslušen jeho příkazů. Protože toho času kníže nemohl vládnouti sám sebou, ale vládli předáci, tito obrátivše se v nenávislníky Boha, ničemných otců nejhorší synové, vykonali velmi zlý a ničemný skutek. Neboť jednoho svátečního dne kradmo vnikli do hradu Libice, v němž bratří svaté-

ho Vojtěcha a hradští bojovníci všichni jako nevinné ovečky stáli při slavné mši svaté, slavíce svátek. Oni však jako draví vlci ztekli hradní zdi, muže i ženy do jednoho pobili, a stávše čtyři bratry svatého Vojtěcha se vším potomstvem před samým oltářem, hrad zapálili, ulice krví ztropili, a obtíženi krvavým lupem a krutou kořistí, vesele se vrátili domů. I bylo zabito na hradě Libici roku od narození Páně 995 patero bratří svatého Vojtěcha. Jména jich jsou: Soběbor, Spytimír, Pobraslav, Pořej a Čáslav.*

XXX.

Po této události kníže Boleslav, uradiv se s duchovními, prosil arcibiskupa mohučského těmito slovy: „Buď k nám pastýře našeho Vojtěcha zpět povol, čehož si více přejeme, nebo jiného nám na jeho místo vysvěť, čehož jen neradi žádáme. Neboť ovčince Kristovy v našem národě jsou dosud nové u víře, a nebude-li u nich bdělé strážce pastýřovy, stanou se vpravdě krmí krvavým vlkům.“ Tehdy metropolita mohučský z obavy, aby národ, nedávno Kristu získaný, upadna do starých bezbožných řádů, nezahynul, vypravil posly k otci apoštolskému důtklivě žádaje, aby buď navrátil ovdovělé církvi pražské manžela, nebo dovolil jiného na jeho místo vysvětit. A poněvadž služebník Boží Vojtěch, z rozkazu otce apoštolského byv zproštěn hlídání stáda Páně, žil v klášteře svatého Alexia, obcuje s nebeskou radou starších bratří v líbezném dvoře pozemského ráje,

sám jej velebný papež a jeho též pobožný opat

takovou domluvou vlídnou se snaží smutného těšit:

„Nejdražší synu a nejmilejší bratře! Pro úctu k Bohu snažně tě prosíme a pro lásku k bližnímu tě zapřísaháme, aby ses ráčil vrátiti do své diecéze a ochotně se uvázal znova v řízení svých oveček. Uposlechnou-li tebe, Bohu díky; pakli ne, prchni od těch, kdož od tebe prchají, abys nezahynul s hynoucími, a měj povolení kázati u cizích národů.“ Biskup, jsa velmi potěšen tímto výro-

* A₃ připojuje: a byli pochováni v kostele svatého Bonifáce mučedníka dne 10. října. C_{1a} připojuje: Pořej prý unikl.

kem, že mu totiž bylo dáno povolení učiti pohany, opustil k velikému zármutku bratří líbezné obcování s nimi. A došel s mužem svrchovaně rozvážným, biskupem Nothariem, k arcibiskupu v paláci města Mohuče, prosil ho, aby mohl skrze jeho posly zvědět, zda ho chce jeho stádo zase přijmouti.

Kdo si přečte Život neb umučení svatého Vojtěcha, bude moci zvědět, co mu potom jeho stádo odpovědělo nebo proč ho zase přijmouti nechtělo či ke kterým národům odtud odešel, jak skromně žil po všechny dni svého biskupství a jakou se skvěl povětivostí mravů;

neb se mi nezdá vhodným již řečené vyprávět dvakrát.

Tehdy Strachkvas, bratr knížete, o němž jsme se výše zmínili, vida, že biskup byl jaksi spravedlivým pořadem od svého lidu zapuzen, v naduté pýše zahořel po biskupství. A protože jest lehkého chťícího nutit, ihned darebný lid pozdvihl tohoto nevědomce a pleticháře na biskupský stolec. Tak totiž, tak Bůh často dopouští v své prozřetelnosti, aby zesílila moc špatných lidí, jakož v této vadné volbě převahy nabyly hříčky zetě Cereřina. Neboť byl tento biskup Strachkvas v šatě marnivý, v mysli nadutý, v činech rozptýlený, v očích těkavý, v řeči prázdný, v mravech pokrytec a ve všelikém bludu pastýř a ve všech zlých skutcích arcikněz nešlechtníků.

Více psát o Strachkvasu se stydím, biskupu lichém.

Postačí málo slov za mnohá. Přišli do sídla arcibiskupa mohučského. Když se tam řádně dokonalo všecko, co se mělo vykonati, kůr zpíval po biskupské zkoušce, jak bývá zvykem, litanii a arcibiskup infulovaný, za nímž stál mezi dvěma biskupy svěcenec Strachkvas, vrhl se na koberec před oltářem. V té chvíli, kdy Strachkvas tak po něm učinil – běda hrozného losu! – popadl ho krutý ďábel. A co mu někdy služebník Boží Vojtěch předpověděl v soukromí, to se stalo veřejně před duchovenstvem a veškerým lidem.

Tato vložka nechť postačí.

KOSMOVA
KRONIKA
ČESKÁ

PASEKA
PRAHA - LITOMYŠL
2005